

Deutsch-Ukrainische
Industrie- und Handelskammer
Німецько-Українська
промислово-торговельна палата

GTAI GERMANY
TRADE & INVEST

АНК-NEWS

Україна

№ 9 (вересень) | 2022

"Навіть за сьогоднішніх обставин BASF не ставить під сумнів свою готовність продовжувати вести підприємницьку діяльність в Україні..."

У 2022 концерн BASF святкував тридцятиріччя своєї діяльності в Україні. BASF відкрив офіс в Україні у 1992 р., одразу ж після налагодження офіційних дипломатичних стосунків між Україною та Німеччиною. Таким чином, BASF – один із перших представників крупного великого європейського бізнесу, які увійшли на український ринок. Як BASF продовжує здійснювати операційну діяльність в Україні під час війни, розповідає генеральний директор BASF в Україні, Тіберіу Діма.

Пане Діма, перш за все, дозвольте мені привітати Вас із поверненням до роботи у Києві! Чимало керівників іноземних представництв в Україні останнім часом повернулися для забезпечення операційної діяльності у свої кийівські офіси після вимушеної евакуації. Якою виглядає ситуація? Чому було прийнято таке рішення?

Я повернувся в Україну у квітні, до Чернівців. З того часу я щомісяця проводжу щонайменше два тижні в Україні, а у червні я вперше з моменту початку війни повернувся до Києва. Мені було дуже важливо повернутися і підтримати місцеву команду, вселити оптимізм і віру в те, що концерн BASF відданий Україні та своїм співробітникам. Важливо було

Тіберіу Діма, генеральний директор BASF в Україні

також виявити відданість нашим місцевим клієнтам, які зараз переживають скрутні часи, намагаючись вести бізнес і захистити свої активи.

Щоб показати нашу відданість, у липні ми організували дві окремі події, з клієнтами та зі співробітниками, з нагоди 30-річчя нашої роботи в Україні – і отримали дуже багато позитивних відгуків.

Мене надихає рішучість, відвага і сміливість наших колег, клієнтів та всіх українців. Незважаючи на нестабільну ситуацію з безпекою, для мене велика честь – повернутися і працювати разом з колегами тут, шукати нові шляхи адаптації нашого бізнесу до нової дійсності

ЗМІСТ

"Навіть за сьогоднішніх обставин BASF не ставить під сумнів свою готовність продовжувати вести підприємницьку діяльність в Україні..."	1
Загальні збори ANK Ukraine 2022 онлайн	4
Вітаємо нових постійних членів ANK Ukraine!	6

IT-галузь навіть під час війни має добрі обороти	7
SAP призначає нового керівного директора в Україні	8
Як бізнесу розуміти проголошення податкової реформи 10-10-10 (+3)	9
Визначення шкоди, завданої землі в Україні	11
Засідання комітетів та заходи ANK Ukraine 2022	13

і підтримувати наших місцевих клієнтів.

Як вплинула на роботу BASF в Україні війна?

Ми вдячні за те, що нам вдалося продовжити роботу попри надзвичайні труднощі. Ми припинили роботу лише на декілька днів у лютому, а далі одразу ж її відновили і розпочали адаптацію до нової воєнної дійсності. Більшість труднощів були пов'язані із постачанням та логістикою, управлінням кредитними ризиками та обмеженнями щодо імпорту, при цьому ще й усім довелося працювати віддалено, чимало колег були вимушено переміщені. Тим не менше, легендарна українська стійкість і рішучість, у поєднанні з прагматизмом і відданістю українському ринку, дали нам можливість вирішити більшість проблемних моментів, тож зараз ми фіксуємо хороші результати підприємницької діяльності і бачимо задоволених клієнтів.

Яка офіційна позиція BASF щодо бізнесу у Росії та Білорусі?

Як було оголошено 3 березня 2022 р., BASF не розпочинає жодного нового бізнесу в Росії та Білорусі, оскільки BASF абсолютно чітко засуджує напад Росії на Україну і насильство щодо цивільних мешканців.

Окрім того, BASF також згорнула майже весь існуючий бізнес в Росії та Білорусі на початку липня 2022 р. Виняток складає підприємницька діяльність, спрямована на підтримку виробництва продовольства (зокрема, насіння, а також засобів захисту рослин, оскільки це необхідно для уникнення голоду), тому що воєнні загрози можуть призвести до світової продовольчої кризи. Таке рішення зумовлене останніми подіями війни, міжнародним правом, в тому числі пакетами санкцій ЄС.

На даний час реалізуються заходи, спрямовані на системне припинення підприємницької діяльності BASF у Росії та Білорусі.

Як виглядає ситуація з українським персоналом? Яку підтримку BASF надає українським колегам?

Напад Росії на Україну ставить під сумнів найважливіші цінності, на яких базується наше суспільство і цивілізація, і спонує нас усіх глибокого занепоко-

ення. Війна повернулася у Європу. Ми засуджуємо цю агресію і сподіваємося, що війна закінчиться якомога швидше. Ми глибоко стурбовані долею всіх людей, які постраждали від конфлікту, зокрема, наших колег в Україні і членів їхніх сімей, які на даний час перебувають у вкрай скрутній ситуації.

З перших днів війни найвищим пріоритетом BASF стала безпека наших співробітників. Усі співробітники і члени їхніх сімей мали можливість переїхати чи то у більш безпечні регіони на заході України, чи то закордон, здебільшого у сусідні країни. Тепер більшість із переміщених працівників та їхніх сімей повернулися в Україну. Відтак, більшість членів нашої команди знову перебувають в Україні. Деякі колеги продовжують залишатися закордоном, або ж отримали пропозицію підписання тимчасового контракту в інших локаціях BASF, переважно у Німеччині. Оскільки особиста безпека залишається нашим найвищим пріоритетом, ми регулярно відстежуємо ситуацію і вживаємо заходів гарантування особистої безпеки нашим працівникам та членам їхніх сімей. Вочевидь, ми продовжуємо працювати за принципами повної зайнятості і виплати пільг та допомоги усім нашим працівникам, і наша діяльність в Україні протікає майже як звично, з адаптацією до воєнної дійсності.

Як і багато інших компаній, BASF також надає фінансову допомогу Україні. Розкажіть нам більше про це!

Після нападу Росії на Україну цивільне населення страждає від ескалації насильства. Мільйонам довелося втікати, і чимало людей все ще перебувають у місцях переміщення. Щоб допомогти народу України, у перший тиждень війни BASF виділила 1 мільйон євро невідкладної допомоги. Цю суму одразу передали Червоному Хресту Німеччини (GRC) наприкінці лютого. Ця організація невтомно працює у кризовому регіоні.

Окрім невідкладної допомоги на суму 1 мільйон євро, BASF подвоїла суму пожертв, зібраних працівникам компанії до середини квітня – понад 2,1 мільйона євро (це найбільша сума, яка коли-небудь збиралася). Глобальна кампанія збору коштів серед працівників на користь BASF Stiftung (фонду BASF) допоможе колегам BASF та іншим постраждалим в Україні отримувати допомогу напряму або через Управління

Верховного Комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН).

Також BASF підтримала ініціативу BORSCH, щоб допомогти українським фермерам, і долучилася до забезпечення світової продовольчої безпеки та пожертвувала насіння на користь України: 240 000 сімей фермерів мали змогу скористатися насінням овочів, яке надала компанія. Окрім того, BASF Україна безкоштовно забезпечила насінням соняшника фермерів Сумської та Чернігівської областей, охопивши територію 10 000 га і надавши можливість виробити понад 4 мільйони літрів соняшникової олії.

І ми також доклали максимум зусиль для забезпечення засобами індивідуального захисту наших колег, які служать в українській армії.

BASF та її працівники по всьому світу виділили понад 5,5 мільйонів євро на підтримку України, наших українських колег та їхніх сімей. І ми неодмінно продовжуватимемо надавати подальшу підтримку, за необхідності.

Яка стратегія BASF щодо присутності компанії в Україні у майбутньому?

На даний час складно робити будь-які прогнози, оскільки ситуація залишається багато в чому непевною. Разом із головним офісом BASF, ми продовжуємо дуже ретельно відстежувати ситуацію в Україні. Ми періодично інформуємо усі наші відділи про ситуацію в Україні, а також розпочали внутрішнє обговорення щодо долучення до Плану відновлення України і того, як BASF може допомогти із відновленням.

І навіть у такому середовищі BASF не ставить під сумнів свою готовність продовжувати вести підприємницьку діяльність в Україні.

Моя особиста місія полягає в тому, щоб генерувати і забезпечити наявність ресурсів, необхідних для продовження нашої діяльності, підтримувати наших працівників та клієнтів, а також продовжувати сприяти розвитку України як місця з чудовими можливостями для бізнесу.

Шановний пане Діма,
дякуємо Вам за цікаву розмову!

НОВИЙ BMW i7.
НЕЗАБАРОМ В УКРАЇНІ.

Загальні збори АНК Ukraine 2022 онлайн

7 червня 2022 року всьоме відбулися щорічні Загальні збори членів Німецько-Української промислово-торгівельної палати в уже звичному для всіх онлайн-форматі, що дозволив забезпечити виконання всіх статутних вимог асоціації щодо проведення цього заходу. Через війну проти України цього річні збори відбулися із запізненням на кілька місяців. Але ми все одно раді, що завдяки інтернет-підключенню до заходу долучилися представники фірм як із України, так і з багатьох інших країн. Ми дуже вдячні всім фірмам-членам Палати за те, що вони взяли участь у цій важливій події в житті АНК Ukraine, ще раз підтвердивши, що об'єднання бізнесу в часи кризи й невизначеності є важливим чинником для подальшого розвитку й досягнення цілей.

Виходячи з досвіду минулих Загальних зборів і розуміння того, що інколи технічні проблеми або неочікувані ситуації можуть завадити участі в цьому дуже важливому для Палати заході, а також із метою забезпечення загальної участі в голосуванні останнє відбулося шляхом попереднього надсилання заповнених письмових бюлетенів. Фірми-члени заздалегідь отримали бюлетені та посилення, за яким можна було отримати всю необхідну інформацію для ухвалення рішень із усіх винесених на голосування питань.

Відкрила Загальні збори АНК Ukraine

2022 вітальним словом Надзвичайний і Повноважний Посол Федеративної Республіки Німеччина в Україні пані Анка Фельдгузен.

Александр Маркус, тодішній Голова правління Німецько-Української промислово-торгівельної палати, подякував фірмам-членам Палати за 10-річну співпрацю та повідомив, що з 15 червня 2022 року обійматиме посаду Голови правління Німецько-Сербської палати. Натомість д-р Сергій Лісніченко, який раніше обіймав посаду прокуриса в АНК Ukraine, став тимчасово виконуючим обов'язки керівника Палати.

У цілому в голосуванні взяла участь 53 фірми-постійних члени. Таким чином було зібрано необхідний кворум для правочинності Загальних зборів. У результаті заочного голосування було затверджено порядок денний цього річних Загальних зборів та протокол Загальних зборів від 23.03.2021 року: 53 голосів – за, 0 – проти, утрималось – 0.

Постійні члени проголосували за виключення або вихід фірм із палати, затвердили в статусі повноправних членів 19 нових фірм і надали їм право голосу надалі голосувати за пунктами порядку денного: 51 голосів – за, 0 – проти,

Deutsch-Ukrainische
Industrie- und Handelskammer
Німецько-Українська
промислово-торгівельна палата

АНК UKRAINE BOARD MEMBERS 2022

**OLEXII
MIRONENKO**
Miko Group

**OLGA
VOLOSHYNA**
Sylvery

**KRISTIAN
ANDERSSON**
SEB Bank

**RADOSLAW
SZKUP**
Kostal

**ANDRE
PILLING**
Eco Viva

**MICHAEL
VERGUNENKO**
Rehau

**KHRYSTYNA
KASIANOVA**
Rodina Group

**ALESYA
PAVLYNSKA**
Arzinger

**YULIA
PROROCHENKO**
Otten Consulting

утрималось – 2. Ознайомитись із списком нових повноправних членів можна у таблиці до цієї статті.

Разом із голосами нових постійних членів було оголошено результати голосування за такими пунктами порядку денного: Затвердження звіту про діяльність Палати за 2021 рік і плану заходів Палати на 2022 рік та Затвердження фінансових звітів Палати за 2020 та 2021 рр. і фінансового плану Палати на 2022 рік, а саме: 52 голоси – за, 0 – проти, утрималось – 1.

Правління та співробітники Палати прозвітували про її діяльність у 2021 році та ознайомили учасників із планами на 2022 рік.

Про діяльність комітетів прозвітував Александер Маркус та члени Правління.

Про заходи Палати у 2021 році та нові

формати і виклики розповіла керівник відділу корпоративних комунікацій та організації заходів Юліанна Вельбо-вець. Керівник відділу з розвитку професійно-технічної освіти Наталія Стародуб доповіла про актуальні проекти з розвитку дуальної освіти і проекти з підвищення кваліфікації із сертифікатом від АНК Ukraine.

Звіт Правління було схвалено 51 голо-сами – за, 0 – проти, утрималось – 1, не голосував – 1.

За результатами голосування (49 голо-сів – за, 0 – проти, утрималось – 4) було оголошено нових членів Правління Палати, кандидатури яких було висунуто на основі обрання їх на посаду керівника/керівниці комітетів палати. Вітаємо нових членів Правління Німецько-Української промислово-торгівельної пала-ти:

• Крістіана Андерссона, Голову прав-

ління S|E|B Ukraine, керівника Коміте-ту з питань банківських та фінансових послуг АНК Ukraine;

- Христину Касьянову, Business Development Manager, Rodina Energy Group LLC, керівницю комітету з пи-тань енергетики та енергетичного пе-реходу АНК Ukraine;
- Алесю Павлинську, радницю Arzinger, керівницю комітету з питань права АНК Ukraine;
- Юлію Пророченко, керівницю HR-від-ділу ТОВ Оттен Консалтинг, керівницю комітету з питань управління та під-бору персоналу.

Бажаємо їм нових звершень і здобутків у їхній діяльності в АНК Ukraine та на професійній ниві!

Ми ще раз дякуємо всім фірмам-чле-нам Палати за активну участь у голосу-ванні й запрошуємо їх долучатися до заходів АНК Ukraine!

АНК Deutsch-Ukrainische Industrie- und Handelskammer
Німецько-Українська промислово-торгівельна палата

Danke
Дякуємо

für Premium-Mitgliedschaft
за преміум-членство

AEROC

ArcelorMittal

BOSCH
Винайдено для життя

Deutsche Bank

FED JSC

Grant Thornton

KARCHER
makes a difference

KOSTAL

PHENIX CONTACT

SAP

SIEMENS Healthineers

SCHNEIDER GROUP

Workconsult

Вітаємо нових постійних членів АНК Ukraine!

ПОВНА НАЗВА ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ НІМ. МОВОЮ	ПОВНА НАЗВА ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ УКР. МОВОЮ
ROLANDTECNIC GMBH	ROLANDTECNIC GMBH
DOEHLER UKRAINE, TOCHTERUNTERNEHMEN	ДП "ДЬОЛЕР УКРАЇНА"
SIEMENS ENERGY LLC	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СІМЕНС ЕНЕРГЕТИКА»
PULSAR EXPO UKRAINE	ТОВ "ПУЛЬСАР ЕКСПО УКРАЇНА"
DENTONS EUROPE	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ДЕНТОНС ЮРОП"
AUTODOC UKRAINE	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АВТОДОК ЮКРЕЙН"
PRIVATE AKTIENGESELLSCHAFT FED	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ФЕД"
SAYENKO KHARENKO	АДВОКАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ "САЄНКО ХАРЕНКО"
F5 FORTY GROUP	ТОВ "ЕФ ФАЙВ ФОРТІ ГРУП"
TITAN MACHINERY UKRAINE	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ТАЙТЕН МАШИНЕРІ УКРАЇНА"
VAB LOGISTIK	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВАБ ЛОГІСТИК"
EDVANTIS GMBH	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЕДВАНТІС"
EJM LLC	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "І ДЖЕЙ ЕМ"
GOOD LOOK GMBH	GOOD LOOK GMBH
SPEKTROANALITYKA LLC	ТОВ "СПЕКТРОАНАЛІТИКА"
KNAUF INSULATION UKRAINE	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КНАУФ ІНСУЛЕЙШН УКРАЇНА"
VIVA DECOR	ТОВ "ВІВА ДЕКОР"
BAKER & MCKENZIE CIS, - LIMITED	ПРЕДСТАВНИЦТВО "БЕЙКЕР І МАКЕНЗІ - СІ АЙ ЕС, ЛІМІТЕД"
BRENNTAG UKRAINE	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "БРЕННТАГ УКРАЇНА"

IT-галузь навіть під час війни має добрі обороти

Український IT-сектор знаходить попри війну нову клієнтуру. Щоправда, фірми-виробники програмного забезпечення все більше переносять свої філії на захід країни або за кордон.

Україна залишається улюбленим місцем аутсорсингу послуг із програмування. Завдяки вигідним цінам і добре освіченим IT-спеціалістам західні концерни надають українським фірмам із виробництва програмного забезпечення багато замовлень.

ЗРОСТАННЯ ДОХОДІВ ВІД ЕКСПОРТУ НАВІТЬ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Попри російську великомасштабну війну ця концепція, здається, усе ще залишається успішною. З березня до травня 2022 року українські IT-компанії збільшили свої доходи від експорту порівняно з аналогічним періодом попереднього року на 6 відсотків, тобто до 1,7 мільярда доларів США.

Більше ніж половина фірм очікує, що 2022 року зростання їхніх оборотів зросте на позначку від 5 до 20 відсотків. Такі результати опитування, проведеного асоціацією IT Ukraine в червні 2022 року. Три з чотирьох фірм змогли протягом воєнних місяців знайти нову клієнтуру.

Галузь пристосувалася до нової реальності і швидко перевела своїх співробітників до Західної України або за кордон й переконала клієнтів, що й надалі може виконувати замовлення. Чимало IT-компаній купують прилади для безперебійного постачання електроенергії й намагаються підключитися до глобальної супутникової системи США Starlink. Завдяки цьому вони зможуть продовжувати роботу навіть за умов знищення телекомунікаційної інфраструктури.

РОЗМІЩЕННЯ СЕРВЕРА В НАДІЙНОМУ МІСЦІ І СТВОРЕННЯ РЕЗЕРВНИХ КОПІЙ

У перші дні війни важливо було розмістити сервери в надійному місці. Онлайн-банк «Монобанк» згідно з повідомленнями преси перевіз частину своїх центрів обробки даних з Києва до Львова, а самі дані перевів на сервіси хмарних обчис-

лень Amazon. Український хмарний оператор GigaCloud, що обслуговує декілька тисяч компаній у країні, ще до початку війни розмістив резервні копії своїх даних на серверах у Львові. Після перших же атак він перевіз на захід країни і своє апаратне забезпечення.

Згідно з даними економічного часопису «Форбес», до початку травня 2022 року 13 із 50 найбільших IT-компаній перемістили свої центри програмування. В Україні найбільшою популярністю в цьому сенсі користуються великі міста Львів, Івано-Франківськ або Хмельницький. З-поміж інших країн на перші місця виходять Польща, Румунія та Хорватія.

НАМІРИ ЗАКАРПАТТЯ ЩОДО СТВОРЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ IT-ЦЕНТРАМ

На самому заході України Закарпатська область зі столицею Ужгородом має намір стати IT-кластером і створити конкуренцію Києву, Харкову і Львову. Як повідомляє обласна державна адміністрація, з початку війни до цього регіону переїхали 35 000 айтишників.

Спеціальне «IT-містечко» зі стартапами й фірмами-виробниками програмного забезпечення на площі у вісім гектарів має з'явитися у Львівській області. Уже влітку на її території може розпочатися будівництво тимчасових споруд, повідомляє асоціація International Technology Transfer Association ITTA.

Уряд України також має намір й надалі підтримувати сектор у рамках програми «єРобота». З 1 липня 2022 року стартапи з IT-сектору можуть подавати заяви до Українського фонду стартапів на одержання грантів. Передумовою є створення принаймні п'яти нових робочих місць і розробка нових продуктів.

МОБІЛІЗАЦІЯ Й ВАЛЮТНІ ОБМЕЖЕННЯ – ПРИЧИНИ ДЛЯ

ХВИЛЮВАНЬ

Проблеми українським IT-фірмам створюють валютні обмеження й можлива мобілізація молодих людей призовного віку. Інколи представники військоматів приносять повістки прямо на фірми. Асоціації виробників програмного забезпечення протестують проти такої ситуації, наголошуючи на користі, яку програмісти приносять народному господарству. 2022 року IT-сектор забезпечив близько половини експорту послуг і став важливим постачальником валюти.

Наразі тривають дискусії, чи можна дозволити айтишникам виїжджати за межі країни. Відповідний проєкт закону щодо внесення змін до правил мобілізації наразі лежить у парламенті. Уряд заявив, що розробляє механізм для зайнятих у IT-галузі, котрий дозволить їм виїжджати за кордон. Переселення до безпечних країн забезпечить їм, з одного боку, отримання й виконання замовлень. Але критики попереджають, що в разі ухвалення закону відбудеться потужний «відтік мізків» (Brain Drain). Окрім цього, видання дозволів на виїзд у вигляді винятку може відкрити простір для корупційних оборудок.

СТАБІЛЬНЕ ЗРОСТАННЯ Й ВИСОКИЙ РІВЕНЬ ЗАЙНЯТОСТІ

Уряд ще декілька років тому визнав IT-сектор як стабільний фактор зростання народного господарства й почав надавати йому підтримку. За даними асоціації IT Ukraine, зараз у цій галузі зайнято близько 285 000 осіб. Перед початком війни вона забезпечувала 4 відсотки внутрішнього валового продукту країни.

Зараз багато послуг, що надаються органами державної влади, можуть здійснюватися через веб-портал і мобільний застосунок «Дія». 2020 року Міністерство цифрової трансформації України ініціювало створення спеціального економічного середовища всередині країни для

10 найбільших IT-компаній України

Компанія	Міста (вибірка)	Кількість зайнятих
EPAM Ukraine	Вінниця, Одеса, Львів, Київ, Харків, Дніпро	11 600
SoftServe	Львів, Дніпро, Чернівці, Івано-Франківськ	9 500
GlobalLogic	Київ, Харків, Львів, Миколаїв	6 400
Luxoft Ukraine	Київ, Одеса, Дніпро	3 600
Ciklum	Київ, Львів, Харків, Одеса, Дніпро, Вінниця	3 000
NIX	Харків	2 700
DataArt	Київ, Харків, Дніпро, Львів, Херсон, Одеса	2 600
Evoplay	Київ	2 300
Intellias	Львів, Київ, Одеса, Харків, Івано-Франківськ	2 000
Zone3000	Харків, Львів	2 000

Стан: липень 2021 р.

Джерело: Форум програмістів DOU.ua (серпень 2021)

IT-індустрії «Дія.City». Його «мешканці» мають зиск від низьких податків, доступу до іноземних інвестицій і захисту від контролювання з боку правоохоронних органів. Мета проекту – перетворення

IT-сектору на локомотив зростання й зайнятості.

Утім, російські атаки на Україну не оминули й IT-інфраструктуру. Згідно з даними

уряду, уже було пошкоджено кожен десяту вишку стільникового зв'язку та п'яту частину кабелів, що забезпечують доступ до широкосмугового інтернету. На окупованих територіях із міркувань безпеки було обмежено доступ до порталів відкритих даних. Окрім цього, українські IT-фірми й органи державної влади дедалі частіше зазнають атак з боку російських хакерів.

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК БЕЗУМОВНА СКЛАДОВА ВІДБУДОВИ

На порядку денному конференції з питань відновлення України, що відбулася на початку червня 2022 року в Лугано, стояла подальша цифровізація країни. На ці цілі до 2025 року уряд планує виділити 2,4 мільярди євро. Гроші підуть на розбудову мережевої інфраструктури, у фонди ризикового капіталу, у програми професійного навчання й підвищення кібербезпеки. Мета – IT-сектор має забезпечити створення 10 відсотків внутрішнього валового продукту країни.

SAP призначає нового керівного директора в Україні

Компанія SAP, лідер на ринку корпоративного програмного забезпечення, оголосила про призначення Ганни Мікулицької на посаду керівної директорки SAP Ukraine з 1 липня 2022 року. Вона відповідатиме за зростання бізнесу в Україні, безпосередньо підпорядковуючись Жозефін Галла, керівній директорці Eastern Cluster.

Ганна Мікулицька приєдналася до SAP із компанії FinAdvice LLC, яку вона співзаснувала в 2020 році. Разом зі своєю командою Ганна надавала послуги з управлінського консалтингу українським середнім і великим підприємствам у фінансовій та банківській сферах.

У минулому Ганна працювала на різних посадах у Citibank, зокрема, очолювала напрямки управління ліквідністю та торговельних операцій і міжнародного корпоративного бізнесу, а також була заступницею голови правління.

«Чимало змінилося відтоді, як ми розпочали пошук нового лідера. Весь світ досі є свідком жадливого та непотрібної війни, що триває в Україні вже понад три місяці. У ці невизначені часи, які впливають на кожного українця та на всю підприємницьку діяльність, ми залишаємось оптимістичними щодо перспектив локального бізнесу. Тож я рада оголосити Ганну Мікулицьку керівною директоркою SAP Ukraine, яка обійме цю посаду 1 липня 2022 року. Свій

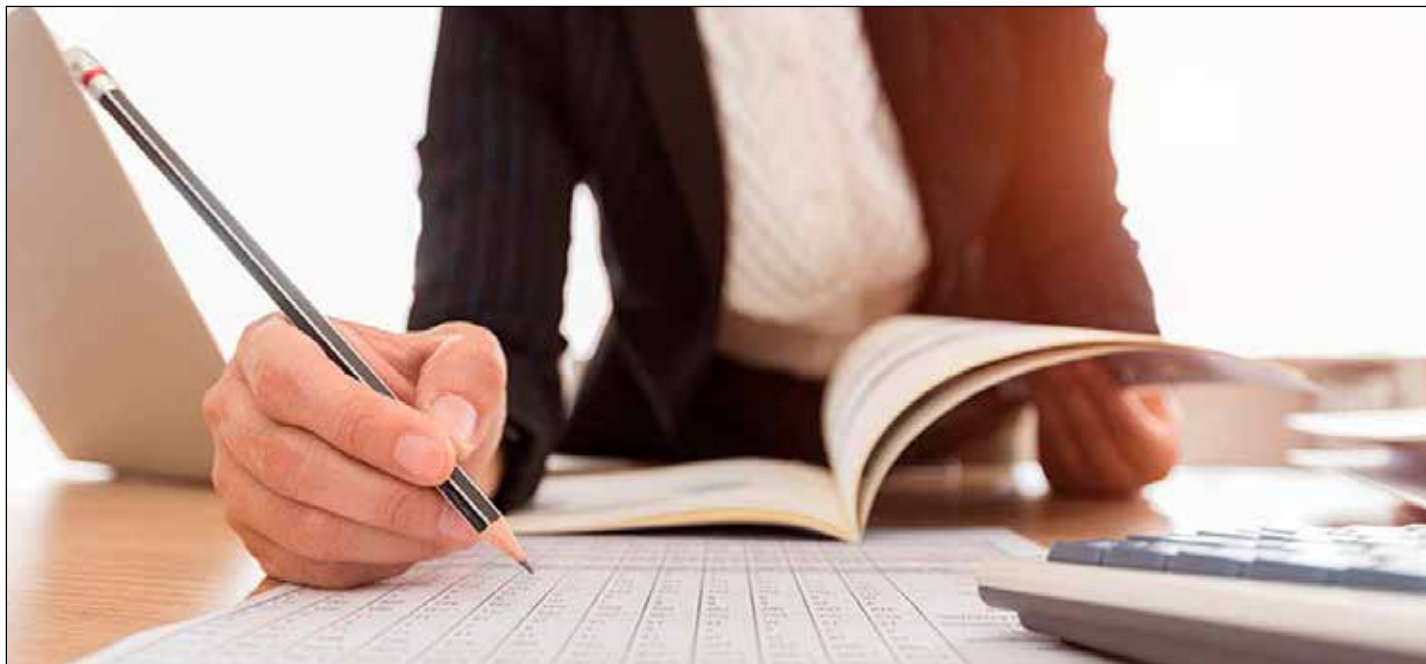

величезний і географічно різноманітний досвід у фінансах та банківській справі Ганна прагне використати в технологічній сфері, створивши завдяки цьому більшу цінність для українського ринку», – зазначила Жозефін Галла, керівна директорка SAP, Eastern Cluster.

Протягом 21-річної кар'єри в Citibank Ганна вивела на ринок чимало продуктів – від їхнього бачення до реалізації, – забезпечуючи високе зростання прибутків і зменшення витрат, а також позиціонуючи цей бізнес як номер один у понад 80 країнах, де працює банк. За цей час вона жила в багатьох містах світу: від Києва до Лондона й Бангкока.

«Для мене це велика честь – очолити сильну команду SAP Ukraine, а також розвивати й розширювати український ринок завдяки передовим рішенням SAP. Я вірю, що технології можуть допомогти компаніям краще керувати бізнесом і поліпшувати їхні процеси, тим паче в теперішніх невизначених обставинах. Окремо я радію приєднатися до SAP – компанії, що однією з перших серед глобальних корпоративних лідерів висунула план перебудови України як прогресивного інтелектуального гравця, інтегрованого у світову технологічну арену. І я з великим натхненням приєднуюсь до цього важливого й видатного наміру», – прокоментувала Ганна Мікулицька, нова керівна директорка SAP Ukraine.

Як бізнесу розуміти проголошення податкової реформи 10-10-10 (+3)

Почнемо з того, що якою буде така реформа, точно ще не відомо. У серпні, разом із проголошенням намірів здійснення такої реформи, були оприлюднені лише деякі ключові моменти: зменшення ставки податку на прибуток підприємств до 10 % (можливо, із переходом до моделі податку на виведений капітал), запровадження єдиної ставки ПДВ 10 % (тобто зменшення її для переважної більшості товарів, що оподатковуються зараз за ставкою 20 %, з одночасним підняттям до загального рівня зниженої ставки, яка сьогодні, наприклад, по фармакологічній продукції становить 7 %), встановлення ставки податку на доходи фізичних осіб на рівні 10 % із одночасним скасуванням єдиного соціального внеску й підняттям ставки військового збору з 1,5 % до 3 %, а також підсилення контролю і відповідальності. Такий зміст запланованої реформи згідно з повідомленнями авторів її концепції – колективу під егідою заступника голови Офісу Президента України Ростислава Шурма. Водночас сам пан Шурма в інтерв'ю для Forbes у середині серпня визнає, що остаточно вибудованої концепції ще немає, процес триватиме ще до півроку.

Тож відповідних законопроектів чи принаймні детально опрацьованих проектів змін дотичних нормативних положень, що давали б можливість провести юри-

дичний, технічний і економічний аналіз щодо того, чого можна очікувати від змін на мікрорівні (окремих конкретних підприємств, платників податків), ще немає. Наразі обговорення зосереджено на концепції реформи в цілому, її можливих наслідках на макrorівні, основних напрямках і принципових підходів до реформи як такої.

Вбачається, що станом на сьогодні в публічному полі домінує швидше негативне ставлення до сформульованої таким чином реформи. Називаються різні причини, наводяться аргументи загального плану. Щоправда, така зовнішня комунікація йде головним чином від представленого в медіа експертного середовища. Проте показовим є й те, що не чуто реально «захвату» і масових голосів на підтримку від бізнесу. Чому?

Для розуміння ситуації в цілому, мабуть, варто повернутися на кінець весни – початок літа цього року, коли низка представників бізнесу і громадських кіл відкрито звернулася з листом про «відставку» голови парламентського комітету з податкових питань пана Данила Гетьманцева як уособлення фіскальної політики останніх років. Щодо звернення була і зустріч представників цього руху в Офісі Президента. Це була відкрита демонстрація несприйняття таким бізнесом і

суспільними колами того, що проводиться в цій сфері. Пан Гетьманцев належить до партії Президента і сприймається головним ідеологом і провідником чинної фіскальної політики. Тому поява повідомлень про реформу 10-10-10 може бути свідченням того, що в Офісі Президента сприйняли як значне невдоволення поточним податковим вектором і виступили з цією «демонстрацією», щоб побачити подальшу реакцію суспільства/бізнесу на «альтернативу».

Здебільшого ніякий (порівняйте, наприклад, з довготривалим обговоренням необхідності переходу до податку на виведений капітал) суспільний відгук на сформульовану ініціативу показує, що це, мабуть, не те, чого реально потребує і на що сподіваються бізнес і суспільство в цілому. Чому?

Для початку, мабуть, тому, що проголошена реформа не сприймається як щось «живе», що буде здатне вплинути на бізнес і суспільство найближчим важким воєнним часом. Адже над концепцією ще думати до півроку (виходимо з цим на перший квартал 2023 року), потім – розробка вже конкретних законопроектів, прийняття (нагадаємо, за Податковим кодексом зміни мають бути зроблені принаймні за півроку до початку року, у якому мають застосовуватися). Тож зміни

для застосування будуть не раніше 2024 року? До цього часу бізнесу ще дожити треба. Таким чином, ця реформа за часовими рамками – не відповідь на поточні нагальні запити бізнесу.

Наприклад, щодо податку на прибуток підприємств. 10 % податку для бізнесу краще, ніж 18 %? Абстрактно, мабуть, так. А на практиці? Досить давно почув цікаву фразу від одного бізнесмена: «Готовий платити податки з прибутків, якщо в мене реально є ці прибутки». А якщо зараз в бізнесу не буде прибутків, то чи не буде однаково, яка буде ставка: 10 % чи 18 %? Будь-яку ставку помножити на нуль – буде нуль. Є побоювання, що у другому півріччі буде наростати збитковість по економіці. І якщо за перший квартал чи півріччя платники виходять на прибуток в силу різних обставин (наприклад, зернотрейдери купили збіжжя за еквівалент 100 доларів минулого року при курсі 26, а продали зараз за ті ж 100 доларів, але при курсі 36; за обліком у гривні заробили майже 40 % прибутку, а насправді? Чи не буде податок за таких умов прихованим вилученням власне капіталу?) чи «запасів» від попередніх операцій, то за другим півріччям цей запас спливатиме, і ті самі платники можуть звернутися вже за поверненням сплаченого раніше цього року податку як переплати за накопичувальним підсумком з початку року. Чи не вийде так взагалі, що за підсумками другого півріччя баланс з податку на прибуток підприємства за чесного відшкодування переплат, сформованих за перше півріччя, може виявитися мінусовим? Оподаткування прибутків – це, на жаль, для багатьох підприємців є відірваним від реальності питанням з огляду на очікувану відсутність прибутків. А якщо вони й будуть, то й поточні 18 %, мабуть, не така надмірна сума, якщо їх рахувати «по чесному», а не так, щоб держава бачила прибуток навіть там, де його немає. Врешті-решт, запровадження податку на прибуток у формі податку на виведений капітал простіше вирішує відповідні питання. Адже за загальним визначенням прибуток – це те, що може бути вилучено з бізнесу на споживання без шкоди для бізнесу. І кому, як не бізнесу, краще знати, коли і скільки коштів варто вилучати.

Перейдемо до ПДВ. В ідеалі цей податок має бути нейтральним для бізнесу, а бізнес – прозорим для податку. Адже це непрямий податок на споживання. Відповідно бізнес має виступати лише фіскальним агентом із адміністрування і збору податку з кінцевих споживачів.

Скільки збирати – не має бути принциповим питанням для бізнесу за принципово правильного функціонування ПДВ. Тому прямого впливу на бізнес ставка ПДВ при належному функціонуванні системи не має. Спотворення виникають там, де система недосконала або працює неналежним чином. І саме з цим бізнесу треба боротися, а не гратися ставкою податку як «заманухою» для бізнесу. В Україні і так вже формально, мабуть, одна з найдосконаліших і найскладніших систем адміністрування ПДВ у світі. Принаймні не чув, щоб в Європі ще десь була централізована реєстрація податкових накладних податковим органом із попередньою перевіркою і правом блокування, і обов'язковим забезпеченням коштами чи визнанням кредитом у централізованій електронній системі адміністрування. Однак саме ця система створює реальні перешкоди веденню бізнесу, зокрема, через маніпулювання блокуванням податкових накладних і у сфері забезпечення бюджетного відшкодування. Проте питання щодо того, як побороти ці явища і зловживання з боку державних органів, котрі реально шкодять бізнесу, реформою не опрацьовуються.

Повернемося, однак, до ставки ПДВ. Вона таки має значення, однак на більш загальному макроекономічному рівні. Для покупця в магазині немає принципової різниці, які складові чека, які він сплачує; значення має загальна сума. І тут податкова складова коригує споживання, адже кількість коштів, які можуть витратити споживачі, обмежена. І якщо на все коштів не вистачає, то відбувається перерозподіл між найнеобхіднішим, необхідним і тим, без чого можна обійтися. Тут попит на продукцію «некритичного» характеру фактично обрізається, а тим самим обрізаються можливості відповідного бізнесу. Тож зниження загальної ставки ПДВ вивільняє додаткові кошти на споживання і збільшує економічну базу для бізнесу. Тобто йдеться про непрямий вплив ставки на мікроекономічному рівні.

А якщо на загальному, то чи по багатьох групах товарів в Україні зараз спостерігається надмірне споживання, котре варто було б обмежити? Наприклад, по продовольчих товарах. До речі, гарний приклад для порівняння, бо 10 % на цю групу будуть все ще більше, ніж в сусідній Польщі і того, до чого йде Європа – нульової ставки ПДВ на продукти харчування. Це, зокрема, інструмент боротьби з теперішньою високою інфляцією. Ставка нижче ніж 10 % ПДВ встановлюється (порівняйте

навіть із Польщею) і по інших критичних групах товарів і послуг. Наші люди, які зараз там, це бачать. А реформа пропонує: повертайтеся, адже в нас ставки на те, що належить до товарів першої необхідності, будуть вищі... І бізнес це теж бачить. Тож навіть як «хайп» 10 % ПДВ на все не дуже сприймається.

Можливо, на етапі війни й післявоєнної відбудови доцільніше було б змінити ставлення до цього податку докорінним чином. Врешті-решт, ПДВ називають ще універсальним акцизом. Тож чому б не відійти від універсальності і залишити на цей особливий час такий податок тільки для окремих (обмежених) груп товарів і послуг, що сьогодні дійсно можуть вважатися не такими вже необхідними. А за «розкіш» треба платити. Таке полегшення податкової системи й позбавлення переважної більшості платників податків тягара участі в системі адміністрування ПДВ (особливо для товарів та послуг, спрямованих головним чином на експорт) матиме більший ефект, ніж зниження (а для когось, наприклад, по ліках, підвищення) ставки ПДВ до 10 % для всіх.

Складається загальне враження, що автори не позбулися старої парадигми «закручування гайок» платникам податків із певними поступками непринципового плану. Ілюстрацією цього може бути пропозиція з військового збору. Чому його залишають окремо (і планують підвищити вдвічі) за майже тотожності з податком на доходи фізичних осіб (ПДФО)? Раніше доводилося чути, що це викликано тим, що ПДФО розподіляється між бюджетами, де він зібраний, і центральним, а військовий збір належить повністю до центрального. Тобто лише через нездатність держави забезпечити нормальне адміністрування й розподіл маємо два податки замість одного? Чи це влаштовується просто для того, щоб ПДФО був теж 10 % (10–10–10), а не 13 % (якщо долучити військовий збір)?

Словом, щодо запропонованої реформи в озвученому вигляді існує багато питань і навіть нарікань. Особливого ентузіазму вона не викликає. І, звісно, перебуває ще не на тому етапі опрацювання, коли можна прораховувати наслідки для конкретних підприємств на мікроекономічному рівні.

Олександр Мінін
Старший партнер КМ Партнери/
BTC Консалтинг

Визначення шкоди, завданої землі в Україні

Бойові дії на території України завдають шкоди не тільки здоров'ю українців, але й природним ресурсам країни, зокрема, землі. Агрокомпанії, для яких земельні ресурси є головним виробничим активом, зацікавлені, насамперед, у можливості відшкодувати або компенсувати втрати, завдані угіддям внаслідок забруднення та засмічення під час бойових дій.

Напрями втрат земельного фонду України

Затверджений Кабінетом Міністрів України порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії російської федерації, визначає напрями, які стосуються втрат земельного фонду України, зокрема:

а) втрати земельного фонду. Цей напрям включає не тільки прямі втрати, але й пов'язану з ними упущену вигоду. Визначення шкоди та збитків за цим напрямом здійснюється відповідно до окремо розробленої методики, затвердженої наказом Мінагрополітики, за погодженням з Мінреінтеграції. Відповідальними за визначення шкоди та збитків є обласні, а в період воєнного стану – військові адміністрації. При визначенні шкоди та збитків за цим напрямом оцінюються такі показники:

- фактичні витрати на рекультивацію земель, які були порушені внаслідок бойових дій, будівництва, облаштування та утримання інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій для облаштування державного кордону;
- завдані збитки власникам (землекористувачам) земельних ділянок сільськогосподарського призначення;

- витрати на відновлення меліоративних площ;
- витрати на розмінування.

б) шкода, завдана земельним ресурсам. Цей напрям включає шкоду, зумовлену забрудненням і засміченням земельних ресурсів. Визначення шкоди та збитків здійснюється відповідно до методики, затвердженої наказом Міндовкілля за поданням Держекоінспекції за погодженням з Мінреінтеграції. Відповідальною за визначення шкоди та збитків за цим напрямом є Держекоінспекція. При визначенні шкоди та збитків оцінюються такі показники:

- шкода, завдана ґрунтам та земельним ділянкам внаслідок забруднення ґрунтів речовинами, які негативно впливають на їх родючість й інші корисні властивості;
- шкода, завдана ґрунтам та земельним ділянкам внаслідок засмічення земельних ділянок сторонніми предметами, матеріалами, відходами та/або іншими речовинами.

Методики визначення шкоди

Наразі показники, за якими визначають шкоду, доповнюються і деталізуються. Зокрема, для визначення шкоди та збитків,

а також упущеної вигоди, внаслідок втрат земельного фонду, використовується методика, затверджена Наказом Мінагрополітики від 18.05.2022 № 295 (Методика 1).

При визначенні шкоди, завданої земельним ресурсам внаслідок забруднення та засмічення, використовується методика, затверджена наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 04.04.2022 № 167 (Методика 2).

ВТРАТИ ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ

Методика 1 встановлює порядок визначення витрат власників землі та землекористувачів на рекультивацію земель. Підставою визначення таких витрат є кошторисна вартість запроектованих робіт відповідних реалізованих робочих проектів землеустрою щодо рекультивації порушених земель.

Розмір збитків завданих власникам (землекористувачам) земельних ділянок сільськогосподарського призначення, повинен визначатися відповідно до Порядку визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 1993 р. № 284 (далі – Порядок). Згідно з Порядком, відшкодуванню підлягають:

- вартість житлових будинків, виробничих й інших будівель і споруд, включаючи незавершене будівництво;
- вартість плодючих та інших багаторічних насаджень;
- вартість лісових і дерево-чагарникових насаджень;
- вартість водних джерел (колодязів, ставків, водоймищ, свердловин тощо), зрошувальних і осушувальних систем, протиерозійних і протиселевих споруд;
- понесені або необхідні витрати на поліпшення якості земель;
- інші збитки власників землі і землекористувачів, у тому числі орендарів, включаючи і недержані доходи, якщо вони обґрунтовані.

Розміри збитків при цьому визначаються в повному обсязі відповідно до реальної вартості майна на момент заподіяння збитків, включаючи здійснені або необхідні витрати на поліпшення якості земель.

Проте треба відмітити, що наразі цей Порядок дуже схематичний і потребує приведення у відповідність до поточних реалій.

Методика 1 також визначає порядок підрахунку витрат на відновлення меліоративних площ. Визначення розміру таких витрат здійснюється на підставі кошторисної вартості робіт у відповідних проєктах реконструкції та капітального ремонту меліоративних систем та окремих об'єктів інженерної інфраструктури. Такі проєкти повинні бути розроблені згідно з відповідними ДБН.

ШКОДА, ЗАВДАНА ЗЕМЕЛЬНИМ РЕСУРСАМ.

Методика 2 є спеціалізованою та стосується визначення шкоди та збитків, завданих землі та ґрунтам через їх забруднення та засмічення. Порядок, встановлений Методикою 2 розповсюджується на всі землі України незалежно від їх категорій та форм власності.

Згідно з Методикою 2 ґрунти вважаються забрудненими, якщо в їхньому складі виявлені негативні якісні зміни.

Засміченими вважаються землі, якщо на земельній ділянці наявні сторонні предмети, матеріали, відходи чи інші речовини, які з'явилися на цій земельній ділянці внаслідок надзвичайних ситуацій або збройної агресії та бойових дій.

Факти забруднення ґрунтів та/або засмічення земель, а також їх масштаби мо-

жуть встановлювати уповноважені особи, шляхом огляду земельних ділянок, даних дистанційного зондування землі, досліджень отриманих зразків проб ґрунтів, опрацювання висновків будь-яких експертних, пояснень, довідок, документів, матеріалів, відомостей, отриманих, зокрема, з будь-яких джерел, оперативних повідомлень фізичних і юридичних осіб тощо.

Розмір шкоди обчислюється уповноваженими особами, що здійснюють державний нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища. Наразі таким органом є Державна екологічна інспекція України.

Розмір шкоди обчислюється на основі документів і матеріалів, що підтверджують факт забруднення ґрунтів.

Основою розрахунків розміру шкоди є нормативна грошова оцінка земельної ділянки, ґрунти якої зазнали забруднення. Дані нормативної грошової оцінки такої земельної ділянки беруться з будь-яких джерел.

Щодо земельних ділянок, грошова оцінка яких не проведена, або у випадку неможливості отримання відповідних даних, грошова оцінка земельної ділянки розраховується як середня нормативна грошова оцінка площі ріллі по області, помноженої на коефіцієнт, що зумовив негативні екологічні наслідки для родючості ґрунтів, який дорівнює 300.

Розмір шкоди від забруднення ґрунтів визначається за формулою, встановленою Методикою 2.

Аналіз цієї формули дозволяє українській агрокомпанії заздалегідь підготуватися до оцінки шкоди, зібравши інформацію, необхідну для визначення розміру шкоди, а саме:

- нормативну грошову оцінку земельної ділянки, ґрунти якої зазнали забруднення або засмічення (в гривнях за квадратний метр);
- площу земельної ділянки, ґрунти якої зазнали забруднення або засмічення (в квадратних метрах).

Попередньо таку площу забрудненої або засміченої земельної ділянки українська агрокомпанія може встановити, провівши аналогічну інвентаризації процедуру та оформивши акт про площі забруднених земель.

Також доцільно, у випадку зупинення оброблювання таких земель, видати відповідний наказ про неможливість їх оброблювання. Для кращої локалізації забруднених земельних угідь в наказ доцільно включити кадастрові номери ділянок, які входять в забруднені площі.

Інші складові формули – це, переважно, показники, які будуть визначатися уповноваженими державними органами України, або розрахунковими величинами (наприклад, витрати на рекультивацію).

Базою для визначення таких складових (коефіцієнтів, нормативів тощо) є наявні нормативні акти та методики (Методика визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства, затвердженої наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України № 171, Постанова Кабінету Міністрів України від № 1325 "Про затвердження нормативів гранично допустимих концентрацій небезпечних речовин у ґрунтах, а також переліку таких речовин", Методика визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України № 963).

Цими ж методиками визначаються і переліки речовин та відходів, які можна віднести до таких, що забруднюють або засмічують землю. Такі переліки потребують також додаткового уточнення у зв'язку зі специфікою забруднюючих речовин і відходів військового походження.

Всі матеріали, які використовувалися для проведення розрахунку, формуються в окрему справу в Держекоінспекції.

Отримати копію таких розрахунків разом із матеріалами наразі можуть органи державної влади, місцевого самоврядування та правоохоронні органи.

Юрій Динис,
радник, адвокат DLF

Засідання комітетів та заходи АНК Ukraine 2022

Актуальні заходи Ви знайдете на нашій офіційній сторінці www.ukraine.ahk.de/ua/home/

Тема/Організатор	Дата	Місце проведення
Засідання комітету з питань податків та фінансової звітності Німецько-Українська промислово-торговельна палата	13 вересня 2022 10.00 год (EEST)	MS Teams
Засідання комітету з питань сільського господарства та харчової промисловості Німецько-Українська промислово-торговельна палата	13 вересня 2022 12.00 год (EEST)	MS Teams
Онлайн-засідання комітету з питань будівельної галузі та енергоефективності Німецько-Українська промислово-торговельна палата	15 вересня 2022 14.00 год (EEST)	Zoom
Онлайн-засідання комітету з питань енергетики та енергетичного переходу Німецько-Українська промислово-торговельна палата	20 вересня 2022 12.00 год (EEST)	Zoom
Онлайн-засідання комітету з питань логістики та транспорту Німецько-Українська промислово-торговельна палата	20 вересня 2022 14.30 год (EEST)	Zoom
Онлайн-засідання комітету з питань управління та підбору персоналу Німецько-Українська промислово-торговельна палата	21 вересня 2022 15.00 год (EEST)	Zoom
Онлайн-засідання комітету з питань ІТ та кібербезпеки Німецько-Українська промислово-торговельна палата	29 вересня 2022 14.00 год (EEST)	MS Teams
Онлайн-засідання комітету з питань банківських та фінансових послуг Німецько-Українська промислово-торговельна палата	6 жовтня 2022 16.00 год (EEST)	MS Teams
Онлайн-засідання комітету з питань права Німецько-Українська промислово-торговельна палата	12 жовтня 2022 11.00 год (EEST)	Zoom
5-й Німецько-Український економічний форум DINKE, Східний комітет, Німецько-Українська промислово-торговельна палата	24 жовтня 2022 12.00 год (WEST)	Breite Str. 29, 10178 Berlin Haus der Deutschen Wirtschaft

ВИХІДНІ ДАНІ

Видавець:

Німецько-Українська промислово-торговельна палата
Germany Trade & Invest (GTAI)

Контакти:

Юліанна Вельбоветц
Зв'язки з громадськістю/робота з майбутніми членами палати
Німецько-українська промислово-торговельна палата
Вул. Пушкінська 34, 01004, Київ, Україна
E-Mail: info@ukraine.ahk.de
yulianna.velbovets@ukraine.ahk.de
Сайт: ukraine.ahk.de
Twitter: AHK_Ukraine
Facebook: www.facebook.com/ahk.ukraine/
Telefon: +38 044 481 3399, 234 5595, 234 5998
Telefax: +38 044 235 4234, 234 5977

Відмова від відповідальності:

Інформаційний бюлетень базується на інформації національних та іноземних інформаційних агентств та ЗМІ, а також на повідомленнях Німецько-Української промислово-торговельної палати та GTAI. Видавець не несе відповідальності за правильність, точність та актуальність пред'явленого змісту та авторизованих текстів Палати і GTAI. Тиражування, продаж чи розповсюдження інформаційного бюлетеня, також і часткове, без письмового погодження Німецько-Української промислово-торговельної палати забороняються.

Gefördert durch:

**Bundesministerium
für Wirtschaft
und Klimaschutz**

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages